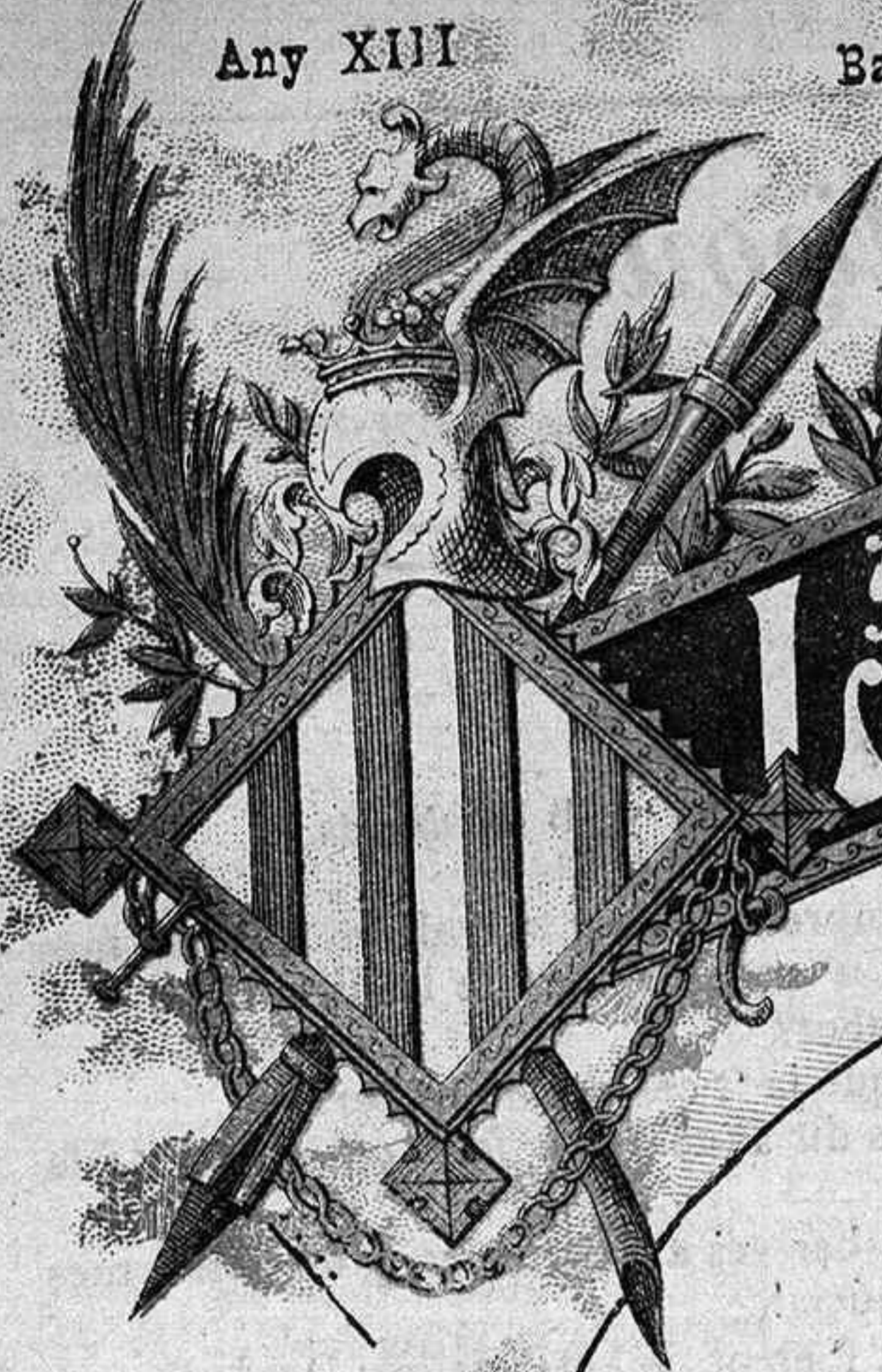

Any XIII

Barcelona 1 de Febrer de 1900

LA TOMASA

SETMANARI CATALA

10 CENTIMS lo número

Es una gran baylarina
la bonica Catarina,
ab la singularitat
que molts per ella han ballat.

Copia fot. de A. Fesplugas

De dijous á dijous

La revisió regeneradora

ESTIMADA Tomasa; 't suplico que durant un quart d' hora no 'm distreguis ab las tevas camándulas, perque vaig á ocupar-me en la revisió d' una novela que son autor afirma qu' es intaxable, y á mi se m' ha assegurat qu' es molt dolenta.

—No sería estrany que fos lo últim, amich Pierrot, perque en aquets temps de regeneració que 'ns han vingut á sobre, hasta 'ls governants nos fan combregar ab rodas de molí, ab la major frescura.

—La frescura no lliga ab los nostres governants, Tomasa, perque nosaltres som los únichs qu' estém frescos, gracias á que 'ns han deixat sense camisa.

—Y encare gracias.

—Es cert; també podían llevarnos la pell.

—Sempre hi ha un pitjor en aquet mon; com li succehi en aquell sabi que vejentse obligat á menjar herbas, quan va llensar las pocas que li quedavan va notar qu' un altre sabi las recullia.

—Aquet quiento está molt bé, pero fés lo favor de callar, qu' es tart, y vol ploure, y jo tinch d' ocupar-me en la revisió avants dita.

—Ab recansa atench los teus prechs, perque 'm temo que tractantse d' una revisió y sent tu qui deu efectuarla, será pitjor lo remey que la malaltia.

¡Hi quedat tan escamada ab la revisió del procés de Montjuich!

—¡Alto 'l foch, Tomasa!... Per lo que 's refereix á la revisió qu' acabas d' esmentar, dech dirte qu' en Silvela ha demostrat ser un diplomátich de cap d' ala, hasta 'l punt de que si no l' hi aixecan un monument mes alt que 'l de Colon, ahont s' hi ve gin esculpidas varias eynas de donar torment, no tindré cap inconvenient en afirmar que 'l poble espanyol no té vergonya.

—Pero ¿qué ha fet aquet sant cristiá, per' colocar la seva estatua cent metros mes amunt que 'l cap dels seus humils súbdits?

—¿Qué ha fet? ¡Tu deus venir de l' hort, Tomasa! Tu no has llegit *El Español* ni *La Epoca* qu' ab verdader frenesí han clavat l' incenser pe 'ls mateixos nassos d' aquest home superior, d' aquest geni de la política. ¿Sabs que ha fet? Ha dispostat l' extranyament dels presos de Montjuich.

—¿Y qu' es lo que 'ls vol estrenye?

—No vol estrenyels res, amiga meva; lo que vol es estranyarlos.

—Donchs, mira; també jo quedo tota estranyada, perque en bona refé que no t' entench.

—Donchs, la cosa no pot ser mes senzilla: vol enviarlos fora d' Espanya.

—¡Qu' es estrany!

—No t' estranyi. Aixís ha trobat la manera de quedar bé ab los *daixonsas* y ab los *dallonsas*.

—¿Ab qui?

—Ab los que van fer y ab los *desfets*.

—¿Com?

—Si no comprens lo que vull dirte, demana mes explicacions á n' aquell tinent de las Finestras.

—¿Quin tinent?

—¡Búscal, que ja 't costará de trobarlo!

—¡Que vols dir aquell que feya *ali* ab lo de la *Caspa*!

—¡Si vols saber vés á Salamanca, y no fassis mes lo paper de Llúcia!

—Ja veurás, Pierrot, anem á palms: Desde 'l moment que 'ls envia fora d' Espanya, senyal que deu compendre que tenen culpa.

—D' aixó no n' ha dit una paraula; pero la veritat es que val mes ser aucell de bosch que de gabia.

—Segons com y de quina manera. Ser aucell de bosch, quan en lo bosch se troban grans y herbetas ab que alimentarse, es una bonica cosa, pero quan lo bosch está despullat de fullas y flors y 'l terreno está cubert de neu, es preferible estarse dintre de la gabia picotejant lo panís ó la escayola.

—No parlarias així, si sabessis lo hermosa qu' es la llibertat.

—Sí, si, Pierrot, la llibertat es encisadora, pero la fam es molt terrible. Ademés la llibertat fora de la patria, lluny d' amichs y parents, es una llibertat mes pesada que la reclusió. Trobar un tros de pá, sempre es pe 'l pobre, feyna dificultosa; trobarlo en una terra ahont no t' entenen quan lo demanas, es casi un miracle.

—Com se comprèn que tú ets d' aquellas que quan los donan un dit se pendrian tota la ma. Mira jo per mí puch dirte, que quan me trobo millor es fora de casa, encare qu' al carré l' huracá s' emporti als municipals de punt, cosa dificil perque gracias á la mandra sembla qu' estigan clavats com estacas. ¿Y sabs perque 'm trobo millor tora de casa? Perque penso: entre estarte al pís, ahont la dona 't posa un cap com uns tres quartans á anar volant per sobre las teuladas, la elecció no es duptosa. Aquets presos, donchs, poden ferse idéntica reflexió. Entre estarse á casa, ahont no sabrian may, quin día 'ls tornarían á posar un cap com uns tres quartans, ó anar volant per terras extrangeras en busca d' una molla perduda; es preferible lo últim.

—Las tevas intencions, no 'm convencen, ni las mitjas tintas regeneradoras m' acomodan. La quèstió tè de plantejarse d' una altra manera: ¿Son ignocents ó son culpables? Si son ignocents l' indult á mitjas es una barrabassada; y si son culpables, deu declararse ab franquesa, donantne las probas necessarias, perque de lo contrari la llum d' aqueixa re-

visió resulta mes fosca que la obscuritat del calabosso.

—Filla meva, ja es cosa ignorada de tan sabuda, qu' als que diuen la veritat los penjan.

—O 'ls donan torment, segons lo capritxo dels jutjes. Mirátel com vulguis, aquet mon de monas es lo regnat de la hipocresía; pe 'ls inquisidors son los honors y respectes; pe 'ls pobres infelissos los *cardenals* que produheixen los cops de tralla. La veritat es amarga, es cert; pero la veritat deu dirse, per mes que devant d' ella morín los tirans, corgelats per la por de la revenja.

PIERROT DE LA TOMASA.

EPIGRAMAS

Jugant á la *campaneta*
en Pepet y la Mercé,
digué éll:—Ja amagarè!—
tot fentli la rialleta.

—Tant me fá, ella contestá,
puig que prest tinch de trobarla,
que com més vols tu amagarla
més fácil n' es de trobá.

P.

—¿No sab tia 'l que 'm va dí
l' altre día en Pau Ambrós?
Qu' era un pecat d' alló grós
donarme tant al *cusí*.

A. F. O.

HIVERNENCA

¿Veus las fullas, ma estimada,
com dels arbres van cayent?
¿veus com prenen la volada,
mogudas pe 'l fresquet vent?

¿Reparas las clavellinas
com no tenen clavellets,
y com dalt dels pins y alsinas,
ja no hi cantan aucellets?

Y com dins de la verneda
ja no hi canta 'l rosinyol,
y sols dins de la pineda,
xiuloteja lo mussol.

Y la plana queda neta,
y los arbres desfullats,
y ni una sola floreta,
no 's veu per jardins ni prats?

Donchs es 'l hivern, ma estimada,
qui tot aixó s' ha emportat;
lo fret de forta nevada,
los aucells á corgelat.

¿Y la freda tramontana
las floretas á malmés,
y ha deixat neta la plana;
de sembrats, ja no hi ha rés!

¿Donchs perque, videta meva,
no extingeixi nostre amor
aqueix fret; digam: soch teva!
que jo 't dono tot mon cor.

NOY DE LA SAL (de Premiá).

¿PER QUÉ HI HA SOL Á ESPANYA?

D' UNA taula al voltant y fumant puros
sentats hi ha un ing'és, un sabi, un frare.
(Tens d' advertir lector que 'l primer tipo
es inglés de debó, res te de sastre,
de sabaté pegot, ni prestamista;
es inglés de debó, no de camama).
Feta aquesta advertencia, de gran monta,
sense la qual sens dupte 't figurares
que l' assumpto que ab *alma* discuteixen
es que 'l sabi y 'l frare no li pagan
al *inglés* las pessetas que li deuen,
vejém de qué enrahonan. Parla 'l frare:
«Senyors y germans meus: en lo Sant Cristo
de creure lo que 'm diuen jo molt disto,
puig jo crech que si á Espanya tenim sol
es no mes perque 'l Pare E ern ho vol,
no perque 'l sol se'trobi al meridio
més gros ó més petit, menys ó més nano,
(sempre 'ls científichs noms m' han fet pa í;
no extranyin, donchs, que 'ls tergiversi així)
y perque Espanya 's trobi sota d' ells
veuen 'l sol á Espanya noys y vells.»
Beu un glop d' aygua 'l sabi, s' aisa, 's moca,
y comensa á enrahoná obrint poch la boca.
«Senyors; no puch passar sense protesta
lo que 'l frare 'ns ha dit; va la contesta:
¿Creuen, senyors, que perque ho diu un frare

hem de creure l' que diu? No pas per ara;
Doncas, bueno, senyors, ell ha negat
lo que jo havia dit y m' ha insultat...
Discutíam senyors, sobre 'l motiu
de que á Espanya tenim un sol tan viu
sent tan pobre com es, y altres nacións
que en lo present dominan en dos mons
y quan las vitorejan fins las moscas
están per mor del sol sempre á las foscas;
y jo senyors, l' cas 'ls he esplicat
diguénloshi, senyors, lo qué es vritat
y es, senyors reduhintho á una paraula»
(cria l' sabi pegant á n' á la taula)
lo motiu perqué 'l sol 'ns ilumina
que per la vía hont sembla que camina
(parlo ab termes vulgars com veuen ara
perque veig que científich no es lo frare)
está posat de modo y de manera
qu' envía aqui sa llum tan encisera
deixant altres nacións al seu costat
hont no envia sos raigs ni per pietat.
Sent, aixís, donchs, senyors... (Aquí l' inglés
que com has vist, lector, no ha enrahonat res
no podent aguantar aquell camelo
diu:») Tiene Espanya el sol porque vendelo
no puede, porque á fé que si pudiera
há tiempo que á Inglaterra lo vendiera.»

NICASI OTTOR.

AMOS Y GRIADAS

—¿Vol que li fassi unas fregas?
Veig que té 'l nas molt inflat.
—Així que la dona dormi
ja las pendré de bon grat.

—Ja deu dormir la senyora;
éll me crida .. ¡Quin embull!
Desd' qu' estich en 'questa casa
que no puch aclucar l' ull.

LA TOMASA
RESULTATS DEL DENGUE

Gran mostruari de nassos,
cad' un com una carbassa.
Tots aquets barcelonins
son víctimas de la passa.

K. Bernat

UN REGENERADOR

Avuey que tant se parla de regeneració, sense que enloch 's vegi, va de *perilla* 'l següent cuento (que no sé de qui es) que trasplanto ab la meva firma porque 'm dona la reyal gana:

«En Nasi es un tipo que té la *seba* de volguer tornar al bon camí a totas las donas extraviadas. ¡No n'hi ha ocasionat poch de disgustos la tal mania!

Entre las probaturas de 'n Nasi, carregat de bona fé, 's contan aquestas:

Una vegada conegué a una modisteta, mes aficionada a aná a *Ramelleras* que al taller, y, féntse la seva, la convidá a sopar molts cops; pero ab tan bon fi ¡ey! que era per' ella mes aviat un pare que un amich.

—Roseta, li digué un dia, haurias de cambiar de pensar, porque no vas bé: aixó de la ballaruga entremitj d' aqueix fangueig 't farà tornar una noya dolenta. Lo que has de fer es no ballar tant y treballar més.

Encare travallo massa; ja veu si va bé vostè! Per sis miserables rals diaris que defenso, malehit siga 'l fil y l' agulla y tot!

—'T podrias establir y anar pe 'l teu compte... Jo continuaré siguent amich teu de confiança, mentres no t' esgarrihis ab algun altre home ¿m' entens... Y si per cas arribo a casarme, t' asseguraré un dot que 't permeti juntarte com la lley de Deu mana ab algun obrer bon minyó, honrat...

—Digui que vostè serà l' ángel d' aquesta modista.

—Sempre he procurat protegir a las noyas que perillin.

Quinze dias després, passant per cert carré, llegeix 'n Nasi *Se traspasa esta tienda*. 'S fá seu 'l traspás de la botiga, la ofereix a la Roseta y segueix estimantla platónicament.

Arriva un dia que s' entera de lo següent: que quan ell surt de la botiga per la porta, entra un jove per la finestra; 'l ballador de la modisteta a *Ramelleras*.

Trastornat 'l pobre Nasi, li escrigué a n' ella aquestas quatre ratllas: «Desagrahida Roseta: tot ho sé: es precis que trihis un dels dos: ó 'l jove de la finestra, ó l' home de la porta.—Nasi.»

Contestació d' ella: «Protector meu: Es molt fácil »de triar, ell, el de la finestra, sempre ha sigut el »meu estimat. Tant ell com jo li agrahim 'ls grans »favors que 'ns ha fet.—Rosa.»

Aquet sigué 'l primer desengany que rebé 'n Nasi ab sas ideas regeneradoras; pero per aixó no 's doná per vensut, com se veurá a continuació.

* *

En una societat de balls de tarde a las festas, centre de *mitjas virtuts*, vá coneixe 'n Nasi a una morena molt salada que 's deya Llucieta y... com si li diguessin Llúcia.

Comensá a visitarla y a freqüentarla y... a marejarla, fins qu' ella li sigué franca y li va confessar que s' entenia ab un vell que li feya fástich pero qu' estava arreglat; que si l' aguantava era per pura necessitat; y que per aixó, per forsa, s' havia descarriat ella... que hauria pogut ser una esposa fidel, una bona mare... y ¡romansos!

A n' en Nasi se li trencá 'l cor y, eternit, al cap d' uns quants dias que havia eixit d' una enfermetat secreta, escrigué a la Llúcia lo que segueix:

«Amiga meva: Deixa a n' aqueix vell: vina ab mí y 'ns casarem antes de tres mesos. Vendrás tot 'l seu mobiliari y las tevas joyas... Tiraré un vel sobre lo passat teu, y 'l producte de la venda 'l repartiré als pobres. Ab lo que jo tinch ja 'n tindré prou per' viure.—Nasi.»

Quan aquet 's presentá a casa de la Llucieta, aquesta se li penjá del coll plorant d' agrahiment y exclamant:

—¡Quin cor téns més gran y generós!

—¡Fuig d' aquí! (respongué ell modestament.) Vull regenerarte...

* *

Una nit de la setmana entrant 'n Nasi sopava al *Lyon d' or* y ascoltá, sense volguer, la següent conversa entre varis solterons madurs:

—¿Encare 't fás ab la Llucieta?

—Més fort que may: mira si vá de bó que ara en lloch d' aná jo a casa seva, ella vé a la meva.

—¡Alsa, alsa! ¿Y de que prové aquesta ganga?

—Es porque se 'n cuyda un tipo de bona fé, que tot ho vol regenerar, y com que tot lo dia es a casa seva, aprofita alguna escapada y... vetho aquí.

—¿Es un que s' hi vol casar d' aquí a no gayre? ¿oy?

—Sí; un infelis; un beneyt...

Sentir aixó 'n Nasi, tirarse al demunt del que parlava y clavarli un *mastegot* que 'l deixá mitj tonto, sigué cosa de mitj minut ab prou feyna.

Conseqüencia: cambi de tarjetas, desafío l' endemà passat y una ferida d' estoch al pobre Nasi que 'l tingué extés al llit cinch setmanas de carrera; y encare gracias.

Es inútil dir que 'l casament de 'n Nasi y la Llúcia quedá destet; pero 'n Nasi no desistí de sa companya regeneradora agafantho per un altre cantó.

* *

'S dirigí a uns d' aquestos carrers mes animats de nits que de dias, y topant ab una d' aqueixas infelissas que ja tenen la carrera feta, li digué:

—Ascolta, tú: ¿no t' en donas vergonya de fer aquest ofici? Siguent jove com ets podrias treballar y no 't faltaria res... Si vols, jo sé una familia que necessita una cusidora.

—¿Romansos a aquesta hora? (li respongue.) Si vol venir, vingui; ò sino ja te ordres...

Encara no va acabar de parlar ella, se sent 'l Nasi una garrotada a l' esquena que 'l deixá esllomat y d' aquella un' altra, proporcionadas per un *valent* que tanca al *Fólis* cada vespre.

No fa molts dias que li deyan a n' eu Nasi.

—¿Encare no has renunciat al teu ofici de regenerador?

—La palissa del altre dia (contestá, 'm va convence de que la regeneració de la dona es impossible.»

* *

Com la d' Espanya.

Digali Rosa, digali Llúcia, 'ls *papás-queridos* de la regeneració espanyola son respecte a la mateixa lo qu' era 'n Nasi respecte a n' aquellas; exactament lo mateix... sino qu' es enterament lo contrari.

PEPET DEL CARRIL.

La qüestió que crema

No es pas ab lo bisbe, ab qui jo aniria de brasset lo dia que fos un fet aixó que 'ns fa pertenf...

No es lo clero ab qui aniria, quan Catalunya logrés ser duenya de 'ls seus dinés y la seva autonomia, puig entench que 'l jorn ditzós que logri sa llibertat, no pot quedar retrassat un poble tan vigorós;

ní pot quedar á mercés del oscurantisme vil, una rassa tan viril, ¡tan amiga del Progrés!

Per xó, tinch l' aspiració, si un jorn queda deslliurada, de que formi en l' avansada de la Civilisació...

..... : . . . .
Mes, no obstant; deixant á banda lo caracte' episcopal que informa la pastoral qu' ha mogut tal *sarabanda*,

¿quí es en Romero, y qui son aquets tipos de Madrid, per armarnos tal bullit y tal concert de *violón*?

¿Quí son ells, per sentenciá que 'l catalá es detestable, y que fins pot ser penable l' expressarse en catalá?...

¿Quí son ells, per fer tals *ascos* del franch llenguatge d' un poble; tan robust, tan plé y tan noble com la llengua dels *xarrascos*?

¿Quí son ells, los grans *tunantes*, per moure un sacramental ab la *Unidad nacional* y la *lengua de Cervantes*?

¡Prou han tret la *manganilla* de sempre; lo del *baldón*, y las *barras de Aragón* y las *torres de Castilla*!

Prou han pariat del *sonoro*, *rico idioma castellano*

del *separatismo insano* y la *enseña roja y oro*

Més, després de tants romansos, hem quedat igual qu' avants...

¡Aquí seguim catalans y allí segueixen tan... *gansos*!

Puig en Romero y sa *nòria*, en lloch d' acudí als recursos qu' han gastat en cent discursos que ja sabem de memoria,

podian haver parlat sino ab tan bella eloqüencia, ab un xich mes de conciencia y un xich de sinceritat,

dihent;—«Es cert... ¡Si senyor! lo que 'l bisbe diu del jou; ¡no es mentida! ¡Ho sabem prou y estém de perfec.e acort!

Eixa unitat nacional que uns reys van fer bonament, al unir-se en casament y ab un pacte federal,

luego uns reys; no importa'l nòm! més tirans, més absoluts, van empenyarse tossuts, en soldarla ab ferro y plóm.

Mes tart quan arrivá 'l dia en que una Constitució va donar á la nació l' us de sa soberanía,

tots, en lloch de confessar l' error d' aquells reys de ferro, van seguir son mateix erro empenyantnos en lligar

soia 'ls peus d' un mateix soli y ab cadena ben feixuga l' esquiol y la tortuga, llum y sombras; aygua y oli!

Y encare quan se desperta la veu del poble oprimít,... quan encare 'ns diu son crit, qu' está centinella alerta...

tots, en lloch de reconeixen lo qu' en justicia devém, un «hermano» li enviém voltat de garrots de freixa.

¡Ah senyors! ¿Y perquè aixó?... Perque 'l dia que respiri

y cansat del jou, 'ns tiri per sempre mes de recó,

¿com ho farém? ¡desdixats! si 'ns saltará en hora crítica, qui 'ns mantingui gent política y 'ns engreíxi 'ls empleats?...

Aixis, donchs, per mes que sia just, molt just, lo que 'ns demana eixa terra catalana que implora l' autonomia,

per mes que 'l darli es de lley y fins es un crim no darla nosaltres, en retrassarla hi tenim l' únich remey,

perque aixis, se perpetua molts sigles l' *statu-quo*... ¡Aquesta es la gran rahó y aqueixa es la vritat nua!...

¡Si reclaman, llenya seca, si protestan no hi fa rés, jo ofegaré en lo Congrès sa protesta ab *xerrameca*!

Son llenguatge, será vil; *horteras*, sos comerciants; uns pillos sos fabricants; sos obrers, turba incivil...

Son treball, será un expoli que detenta á la nació; son art un art de cartró y de pa sucata ab oli.

Sos crits, serán subversius, sos homes, oscurantistas; sos prelats, separatistas; y facciosos sos gentius...

Y vaja, per acabar fent resúm de tot aixó... ¡Catalunya, te rahó... pro se l' ha de fusellar!»

—
Si aixís haguessin parlat en Romero y companyia, tothom los hi alabaría la hermosa sinceritat...

Ara no; la gran estufa del Congrès ¡niu de tauls! Sols serveix, per forjá insults y per fer que 's perdi... *Cuba!*

M. RIUSECH.

Histórich

M' estava prenent café moka (de vint *sentiments*) á la Puda de la Barceloneta. A las taulas del voltant, uns jugavan al truch de llubí, y altres al cau de guixa, ab perjudici dels dits de cada jugador que sembiava que tinguessin molta malicia al marbre, com si hi tingués alguna culpa ab las jugadas...

Entrá un pobre artista alt y baix (veu y mida) y comensá á entonar la serenata del *Faust*. Al arribar á la *carcajada*, alsá 'l cap un dels jugadors y exclamá:

—Mireúse aquet beneyt... si deu ser bó lo que canta, qu' ell mateix se 'n foig.

FRA FIL FORT.

LOS DOS PASTORS

Som al camp y á l' hora de fer lo dinar los pastors. Un pastor, des' del fons de la vall, crida al altre, qu' es dalt de un turó.

—Eh! Boy ¿de quin pá vols que fassi las sopas, del teu ó del meu?

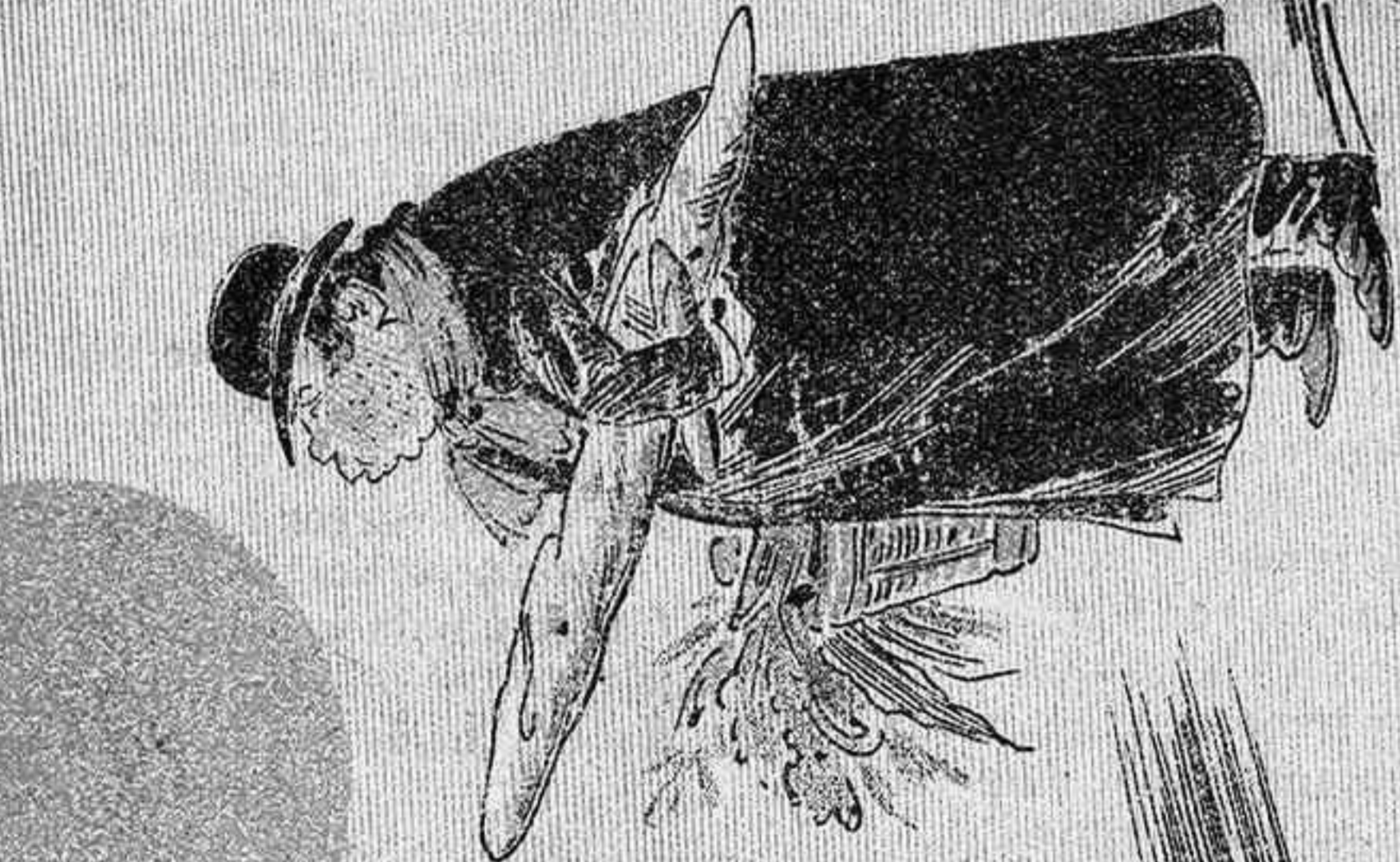
Y en Boy li respón:

—Del teu, Nasi, que ab lo vent que fa no se sent res.

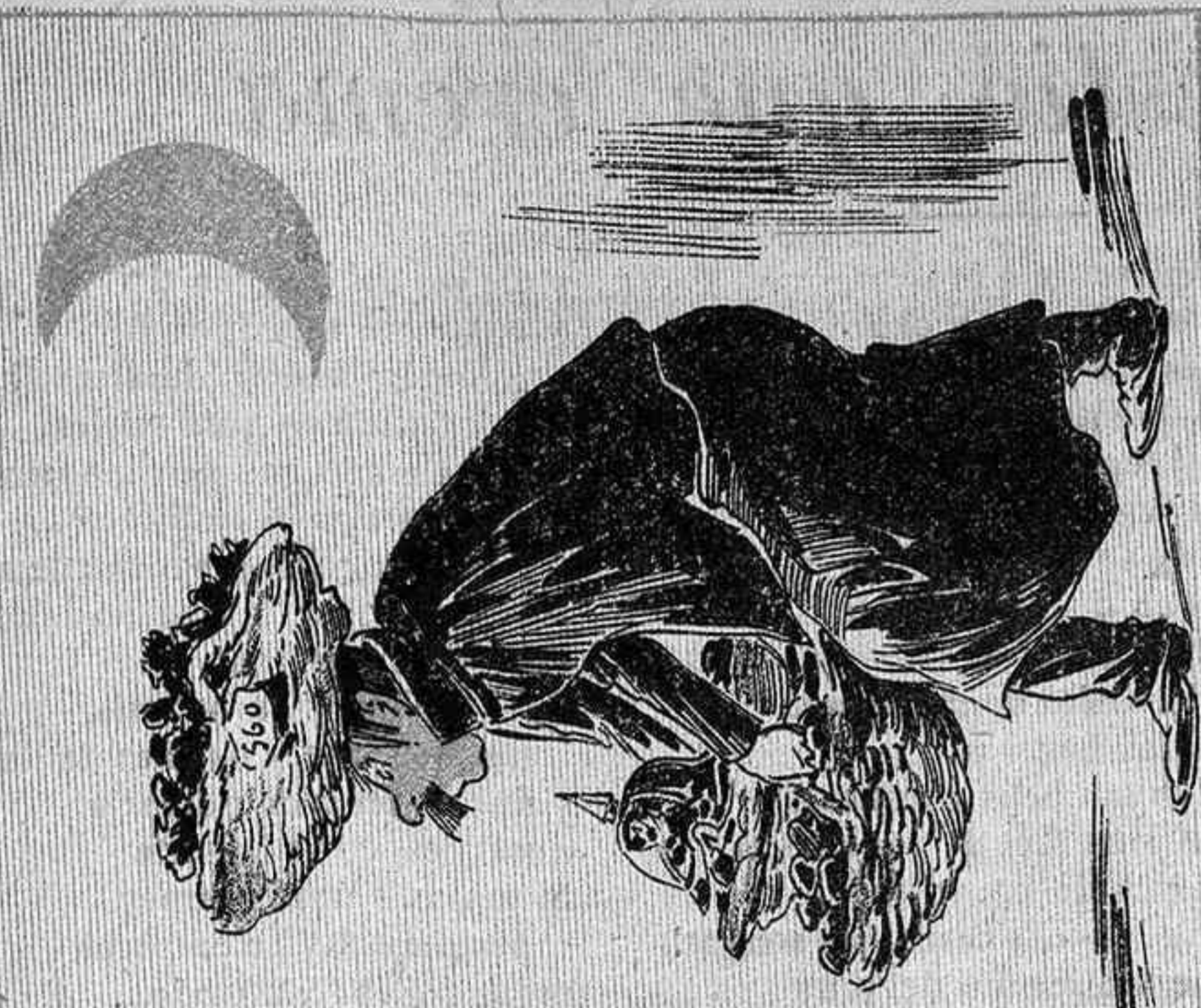

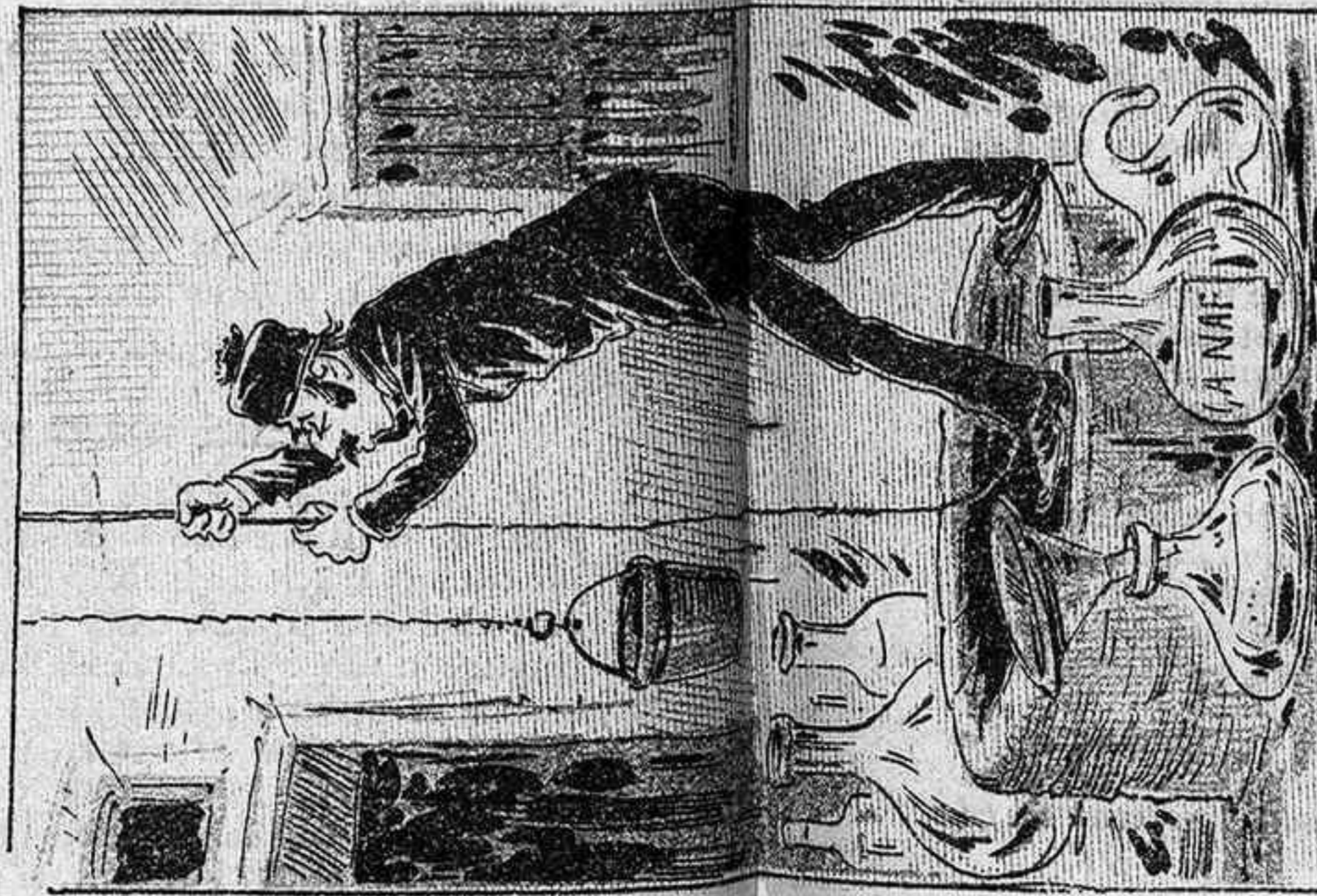
Donya Ursula segueix anant á la Boqueria. Sembla que las tres criadas que té han decidit patir del *denga* mentres fassi fret.

Pe'l mateix motiu veurán á don Mariano y á n' en *Carlitus* al mercat de la Concepció dia per altre.

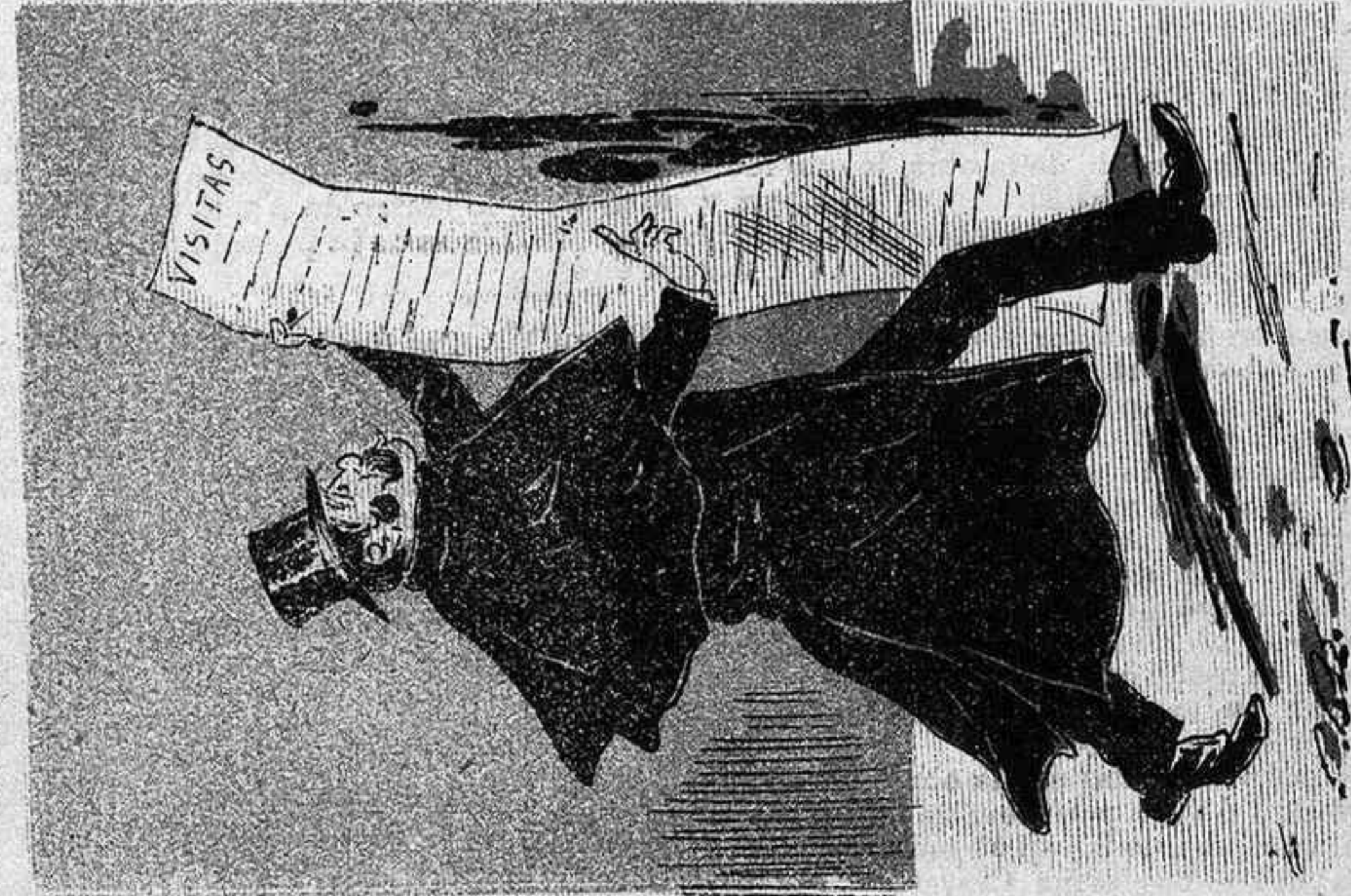
El substitut de la criada d' un regidor, venint de cal carboner.

Els apotecaris no s' entenen de feyna, provehint de medicinas.

— Tanta fredor m' encaparra més que 'l dengue d' en Robert. ¡Adeu per sempre, *concert!* ¡m' hau ben x tat la guitarra!!

La llista interminable de pacients del doctor Bonifaci Escuradents.

Planys d' un casat

¡¡Mea culpa!!

MIRIN, ni soch anarquista
ni 'n coneix sols un de vista;
pro quan penso, tu ets casat,
tant lo meu cervell s' excita
que si tingués dinamita
faría algún disbarat.

Foran reos de ma venjansa
si caygués ja la balansa
castigant á tant tirá,
tots, la mare de l' Agneta
un amich que 'm feu *trabeta*
y 'l rectó que 'm va casá.

Fa cinch anys que aguanto 'l ciri
¡Deu de Deu! De tal martiri
resto sech y escanyolit,
y per colmo de desdixas
tinch tres fills menuts com fitxas
que ni sé d' hont han sortit.

Jo prou conto, prou estiro,
prou repasso, busco y giro
per trobá una solució,
¡ay! la meva setmanada
lo menut la té embargada,
¡se la xupa ab biberó!

Los dos altres van á estudi,
son encare en lo preludi
y ja 'm portan cada mes
un parell de papeletas
que á mi 'm costan set pessetas,
¡tot plegat un lloguer més.

Ma muller que molt m' estima
los seus mimos no escatima,
fins me diu *ratolinet*;
pro fills meus, som sis de colla,

tirém la estimació á l' olla
¡y ens fa un caldo mol flaque!

Los projectes que formavam
de solters quan festejavam
tots se 'ns han fos com la neu;
volíam visitá 'l Sena
Roma, Londres, Vichy y Viena
¡y ens hem qeedat à *Manlleu*!

Tant la pega en mi s' enganxa
que cavilo buyt de panxa
de quin modo aniré bé,
¡voleu sort mes desgraciada!
Fins me temo que á *Igualada*
ja may més arivaré.

Per que sigui ben rodona
ma muller may está bona
te las... ja 'ls seré ben franch,
las que 'ls meijes no comprenen
y d' antich las anomenen
entre mitj de negra y blanch.

Ja no hi cap la sort mes trista,
lo meu cap tant se contrista
que fins crech tornarme boig:
á tu t' agradan las mossas
ben sápadas y ben rossas
¡donchs morenas y bon goig!

Diuhén que un solter malgasta
y que son guany may li basta
y que no pot fer res sol;
si: ¡valentas teorías
dels que buscan *Jeremias*
que 'ls acompanyin al do!

Per més esforços que fassi
no crech que ningú 'm desfassi
la rahó més gran que tinch;

diguin aquets papanatas
si menjará mes patatas
una boca que no cinch.

Ab uns parents del dimoni
que alaban al matrimoni
sense com vá ni com vé,
diguin si te de fer l' ase
no poguen sortí de casa
com un casat un solté.

Ni si te de buscar didas,
ni portar calsas surjidas,
ni rentar *vasos* y plats,
ni pensar ab llevadoras,
ni buscar las dormidoras
per si 'ls nens son embruixats.

Cap solter te la planeta
d' intervenir ab la *punxeta*
que la dona diu mamá
y que si 'l que vol no logra
prompte sembla mes que sogra
una fiera per domá.

Y per fi, (y es la mes bona)
cap solté 's deu á la dona
puig es lliure com l' aucell,
y si dantse bonas manyas
anomena algú las banyas
sab que no parlan per ell.

Ja sabeu ara com pensa
un *Joseph* que aquí defensa
als que no 's volen casá;
qui defensi lo contrari
es doctor, ó apotecari,
llevadora ó capellá.

I. C.

TEATROS

NOVETATS

La obra *Fallimento* del escriptor noruech Biverson no obtingué la acullida que sens dupte s' esperava, degut en gran part á que tal com la representá la companyia Mariani, siguié molt mutilada, ja que de quatre actes que conté, se n' executaren solament tres, quedant sumament confosa y precipitada la acció de la obra, lo que feu que 'l públich no vejés la verossimilitut en los sinsabors y alegrias dels principals personatjes que intervenen en la trama.

La Empresa ab molt bon acert, la retirá del cartell en lo mateix dia.

Dissapte s' estrená *La dame de chez Maxim* vaudeville en tres actes en que son autor l' escriptor francès Mr. Feydeau hi ha abocat la gracia per arrobos, com vulgarment se sol dir ja que per la série de equivochs que hi ha, se produheix una interminable série de escenas cómicas, que fá que l' espectador no pari un moment de riure.

Be es veritat que l' autor no 's trencá 'l cap buscant tipos ni characters que servissin de módelo pera las bonas costums, pero creyém que son propósit siguié que lo públich se recreyés ab xistes y agudesas, y aixó ho logra en gran manera, de modo que *La dame de chez Maxim*, al igual que en Fransa, Italia y Alemania, será un filón pera totas quantas empresas la explotin.

Potser se podrá seryalar á dita obra com á módelo de las de gust groixut ó vert, pero com aqueix es del agrado de tots los públichs, fa que 's veji ab moltisim gust la manera de vestir la *cocotte*-baylarina *Crevette* en lo primer acte y ensenyi sas *diabluras* á la aristocracia en lo segon, inculcanthi las sevas *gracias*.

En lo desempenyo se hi distingí tota la companyia sobresurtinhi la Sra. Mariani que fa una *cocotte* ab tot lo *chic* que puguin tenir las més refinadas de Fransa, compartint son triunfo los Srs. Paladini, Brignone y Ferrero.

CATALUNYA (Eldorado)

Cap novetat registra aquet teatro durant la setmana pasada pero per avuy anuncia l' estreno de la sarsuela *Los buenos mozos* original dels autors de *La revollosa*, Srs. Silva, Shaw y Chapí, que á jutjar per l' éxit que ha obtingut en lo teatro de Apolo de la Cort, es de esperar será un dels éxits de la present temporada.

GRAN-VIA

Per fi s' ha estrenat la comedia de Vital Aza, titulada *La sala de armas*, que com totas las d' aquet festiu escriptor se distingeix per los xistes de bona lley que posseheix, aixís com també per las situacions cómicas que un cop més acreditan al Sr. Aza, de ser un dels autors de més ingeni que té lo teatro castellá.

Contribuí en gran part al envejab'e éxit que tingué *La sala de armas*, la irreprotxable execució que lográ, en que se hi distingiren d' un modo notable las Sras. Garcia y Corro y los Srs. Cerbon y Güell, causant extraordinari efecte la escena dels assalts per lo profesor Sr. Bea, que diariament obté los honors de la repetició.

Pera ahir estava anunciat l' estreno de la sarsuela *La cariñosa*, de Jackson y Bretón, ab una decoració nova del Sr. Chia, y pera dissapte se prepara també l' estreno de *El sábado de gloria*.

UN CÓMICH RETIRAT.

LAS ÚLTIMAS VENTADAS

Prop del carrer del Rosal
vá alsarse un municipal.

Y á la closca d' un notari
va esclafars' hi un banch, un test
y la gábia d' un canari.

* * *

No se pas com t' has tornat,
 avants, juganera y roja,
 ab tas galtas com capoll
 de duas xamosas rosas,
 ab tos llabis petoners,
 ab ta mirada dolça...
 ¡Quin cambi més gran aquet
 per despullart de tal joya!
 Pálida, ullerosa y débil,
 ab dos ó tres anys á sobre,
 no rius may ab aquells llabis,
 ni may juganera 't mostrás;
 sempre séria com un rave,
 y més bruta que una solfa,
 l' amor n' ha fugit de tu
 com fuig de la mala sombra.
 ¿Quin cambi deurá se aquet
 qu' ets tan vella, sent tan jove?
 ¿Quin cambi? T' ho diré jo
 ab los punts, senyals y comas.
 En que al ascetisme 't veus,
 y tu sola 'l vici gosas...
 no pots gosar del amor,
 ja que 't fan horror los homes.
 No se pas com t' has tornat,
 avants, juganera y roja,
 avuy, ab tas oracions
 dedicas á Deutas obras.

E. MOLAS.

En Silvela ha dit en lo Senat què tenia la confiança de continuar molt temps en lo poder; lo temps necessari pera reconstituir la patria.

Ho duptém, perquè com qu' aquet regenerador no pot reconstituirse ni ab totas las ampollas d' emulsió Scott que li proporeiona en Romero Romesco, malament podrá reconstituir als altres.

Y si á pesar de tot *continua* al candelero, será que som tan pecadors que la divina Providencia, vol condemnarnos á la mes do enta de las plagas; la plaga regeneradora.

Dijous próxim tindrà lloch en lo elegant teatro de Novetats lo primer dels balls de máscaras que las societats «Latorre» y «Cervantes» juntadas, han anunciat donar en la present temporada de Carnaval.

Per lo número extraordinari de abonos realisats, y per las familias que saben han resolt assistirhi, es de esperar que los balls que donarán las antiguas y acreditadas societats esmentadas, deixarán un grat recort en lo present any.

Ha mort lo popular escriptor castellá D. Eduardo del Palacio.

La seva mort ha passat casi desaparecebuda.
 Lo seu enterro ha sigut fret y deslluhit.

Está vist que en aquesta terra espanyola, pera rebre homenatjes á tot' hora, es precis exercir cárrechs polítichs y poguer repartir credencials.

Los escriptors, los quals prou feynas tenen en tirar carn á l' olla, viuhén casi olvidats.

Descansi en pau l' escriptor castellá qu' acaba de baixar á la tomba!

Sembla que 'ls inglesos no tenen cap classe d' escrúpol per lo que 's refereix á la guerra, com ho prova una carta escrita per un alemany, ferit en la batalla de Enlandslaagte, y dirigida á sos pares.

En aquesta carta expressa l' esmentat ferit, que 'ls soldats inglesos li prengueren tot quan portava sobre: diner, tabaco y cartutxos.

Luego, van donarli un cop tant fort de culata en lo cap, que estigué tot un dia sense coneixement. Quan va tornar en sí, va trobarse ab lo cap venat y sufrint aguts dolors. Va demanar la seva motxilla y li presentaren vuyda, etc., etc.

Si las nacions que 's titulan civilizadas usan d' aquets procediment en la guerra... Deu nos concedeixi tractes ab los salvatjes.

La qüestió de la cessantia imposada á un empleat de Consums, que tanta mar de fondo va portar en la Comissió respectiva del nostre Ajuntament, al cap de vall ha resultat molt soroll de boixets y pocas puntas.

Quan tothom se creya que 's tractava d' una falta grave, s' ha vist que l' empleat *dimitit* s' havia descuydat sols d' anotar en lo llibre corresponent una sortida d' una fábrika de sabó, olvit á que qualsevol está exposat, y qu' avants de castigar es precis averiguar quina hagi sigut, en lo desempenyo del cárrech, la conducta del empleat que l' ha comés.

No es castigant severament las petitas faltas com se logra una bona administració, sinó portant als Tribunals als que cometen las faltas grossas.

Diuhén qu' en Silvela no sab que s' hagi suicidat l' emperador de la Xina.

No altres tampoch.

Peró la ignorancia d' en Silvela nos estranya, perquè acostumat á enganyarnos com á xinos, creyém qu' ha d' estar enterat de tot lo que relacionat estiga ab lo celest imperi.

Lo senyor Landecho ha demanat en lo Congrés, si en las fábricas de Plasencia se construian armas pe 'ls inglesos.

Lo Sr. Dato, va contestarli que ja contestaria á tal petició.

¡Si 'l senyor Landecho pogués tenir un pá que li durés tant com tardará á quedar satisfeta la seva pregunta!...

Peró no hi fá res; ab armas construïdas á Plasencia, ó en altre lloch, quan lo senyor Landecho estigui enterat, los inglesos qu' anavan per llana ja s' en hauran entornat esquiats á la seva terra.

¡Los boers son uns grans esquiladors!

Lo diputat Sr. Villanueva, parlant de la pastoral del bisbe Morgades, ha dit que á Catalunya se considerava extrangers á tots lo que no eran catalans.

S' equivoca 'l Sr. Villanueva; aquí sols tenim per extrangers als sastres, sabaters y altres subjectes que 'ns amohinan pera que 'ls paguém un compte.

Aquets son per nosaltres de lo mes extranger que pugui haverhi.

Son *inglesos* de pura rassa.

Y al tractar ab ells, sentim de veras, no ser boers.

Sembla que l' arcalde accidental se preocupa de la qüestió del augment de preu del nostre pa de cada dia.

Lo senyor arcalde mereix un aplauso, perque lo que passa ab los forners es un assumpto que té molta molla.

Quan aumenta lo preu de las farinas, incontinent puja 'l preu del pa; quan lo valor de las farinas baixa, lo preu del pa segueix de la mateixa manera, mesos y mes mesos.

De lo qual se deduheix, que sempre qui paga 'ls plats trencats es lo pobre consumidor, qu' acabarà per no pogué menjar res mes que rosegons, y gracias.

*

L' altre dia va tenir lloch un desaffio entre 'ls senyors Blasco Ibáñez y Fernández Arias.

Lo senyor Blasco Ibáñez va sortirne ab una ferida á la cuixa.

Sembla que 'l senyor Fernández Arias, en vista del éxit obtingut en aquet primer desaffio, va llensar desseguida 'l guant al senyor Castrovido redactor de *El Pueblo* de Valencia.

A n' aquet pas, no estranyar'am rebre la seva tarjeta.

Bó será que s' adverteixi al Sr. Fernández Arias que 'ls valents y 'l ví bó s' acaban prompte, y que las lleys castigán lo desaffio, y que, per lo tant, está faltant á las lleys.

Ja es hora de que 's castiguin per igual los desaffios dels que vesteixen levita, que 'ls dels que ganivet en masurten al carrer á dirimir las sevas diferencias.

¡Tots ells están fora de la lley!

*

Lo diumenge passat se reuniren en lo local de la Societat Coral «Euterpe de Clavé», varios representants de societats corals, mestres compositors, critichs musicals y altres personas amants del art catalá, al objecte d' evitar que 'l dret de propietat de las obras del immortal Clavé, siga vengut á una casa editorial estrangera.

En dita reunió, en la que regná gran entussiasme, 's nombrá una Comissió pera que realisi 'ls treballs necessaris, á fi de que no s' efectuhi la esmentada venda.

La citada Comissió 's compon dels senyors següents:

Don Eussebi Benages, don Cayetá Roig, don Francesch Bosch, don Lluís Millet, don Agustí Salvans y don Joan Goula (pare), sent designats com á assessors de la mateixa a los lletrats don Conrat Roure y don Tomás Caballé.

Desitjém de veras que la Comissió nombrada vegi coronadas per l' éxit las sevas gestions.

*

Diurnenge próxim én lo teatro del Tivoli, completament arreglat en la forma deguda pera teatro, se donará una funció extraordinaria á benefici de la A. sociació de socorro als supervivents voluntaris catalans de la guerra de Africa, ab motiu de coincidir dit dia ab lo 40 aniversari de la famosa batalla de Tetuán.

La funció destinada al efecte, es lo sempre aplaudit melodrama, *La portera de la fábrica*, que será desempenyat per la companyia Ferrer-Tressols.

Donat l' efecte benéfich de la funció, es de esperar un brillant resultat.

*

Demá, dijous, tindrà lloch una vetllada científich-literaria en lo carrer de Ferlandina, 20, principal, en la que hi pendrán part los alumnos del Colegi «Victor Hugo», qu' ab tant acert dirigeix don J. Mollá, y distingits oradors aymants del laicisme.

Dita vetllada promet veures molt concorreguda.

*

Acaba de posarse á la venda la máquina pera escriure «Hammond», qu' es lo més gran invent en la seva classe, sent l' agent general pera la venda don J. Puigdollers Maciá, Sobradíel, 8, Barcelona.

Ab aquesta máquina s' escriu ab pasmosa facilitat y lleugeresa, poguentse aplicar á la mateixa 150 caràcters de lletra, y admetent l' us de tinta fixa, de copiar y del color que 's desitji.

Recomeném, donchs, per sa gran utilitat, la máquina «Hammond».

Telegramas

Del nostre servey... obligatori

PRESIDENCIA, á l' hora de la revisió:

¡No se quejarán de mí
los á quienes indulté:
si muy lejos los mandé
buena libertad les di!

Gil-Pela.

COMCENTRACIÓ CONSERVADORA, á l' hora de llops ab llops no 's mossegan: Després d' havernos tirat varias vegadas los plats pe 'l cap ab en Gil Pela, ara estém á partir un pinonet. Ja ho diu lo vostre ditxo, que 'ls homes s' *encuantran* y las montanyas no.

Romero Romesco.

MAINE, després de l' explosió; M' hi presentat á la Secretaria d' Estat del Nortamérica, dihent que, per ordre d' Espanya, per fer volar lo *Maine* va usarse un torpedo que tenía la forma d' un cigarro y contenia 850 lliuras de cotó-pólvora, que portava un aparato especial pera poderlo disparar per medi d' un filferro, desde 'l port. Molts espanyols jo entre ells, podém tenir molt poca vergonya; pero de recursos pera guanyar una pesseta, fent veure lo blanch negre, no 'ns en faltan.

Martinez.

FLECA, á l' hora de pujar lo pá; Nosaltres no podém perdre may: Nos aumentan lo preu de la farina, nosaltres pujém lo preu del nostre article; baixa la farina, nosaltres no baixém lo preu del pá. Dels espavilats será lo regne dels cels.

Un forner que posa guix á la farina.

GARITO NACIONAL, á l' hora de no afluixar la mosca; Senyors; jo vaig anar al garito esmentat y vaig posar deu duros al número 26,500 y la sort vá favorirme. Aixó era per Nadal, y tenim ja demunt la Candelera, y encare no hi cobrat un céntim perque 'l banquer com á bon regenerador, fa passarme ab panyos calents. Diu qu' es molt bo per cobrar, pero á pagar no hi va gayre depressa.

Un vehi de Premiá de Mar.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL-LUSTRAT Y LITERARI
PREUS DE SUSCRIPCIO:

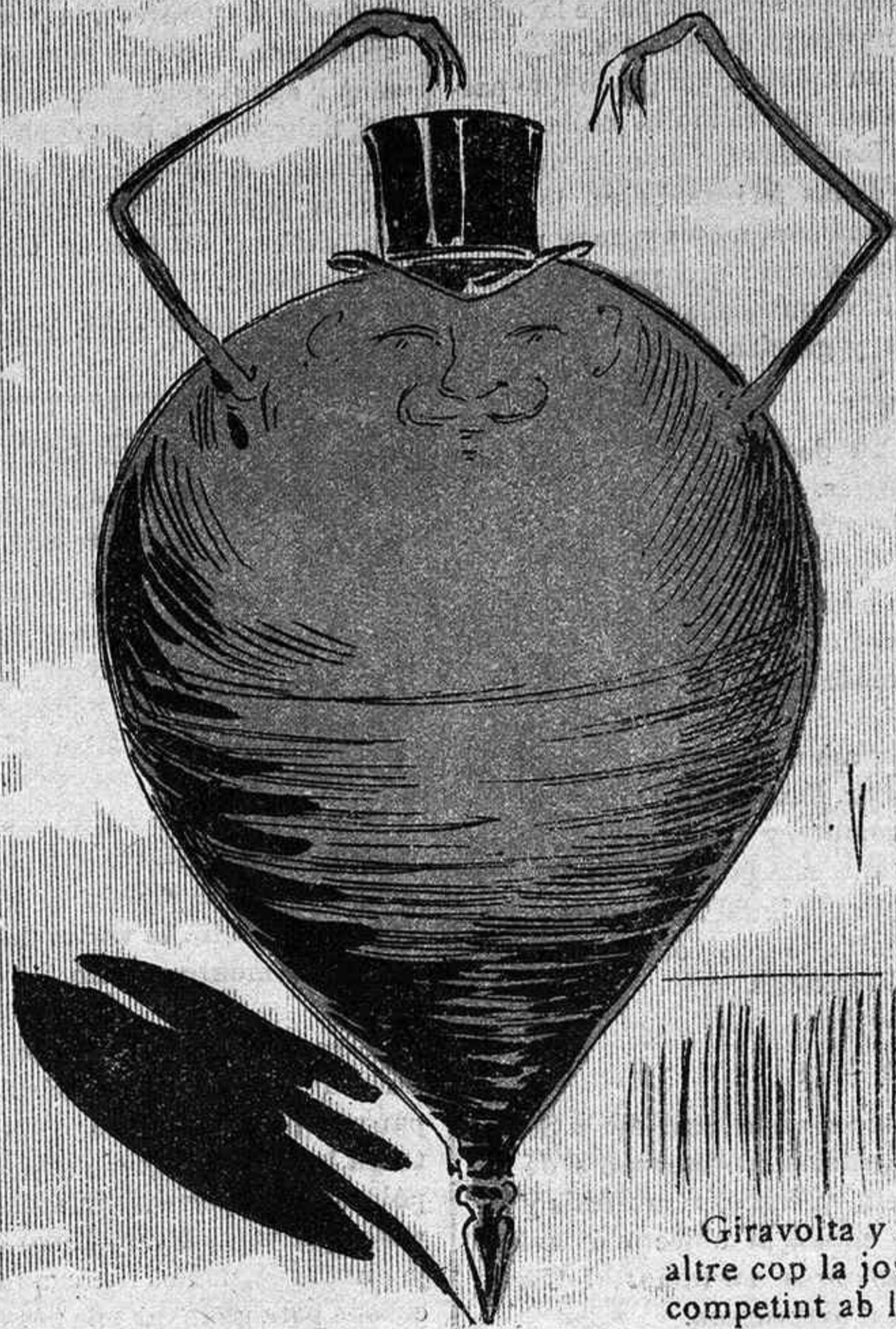
Espanya y Portugal, trimestre.. . . .	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2'50 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »

LITOGRAFÍA BARCELONESA

— de Ramón Estany —
6, SANT RAMÓN. 6 — BARCELONA

LA TOMASA
EN EL LIGEO

Giravolta y s' estarrufa
altre cop la jovenalla
competint ab la baldufa.

SECCIO DE TRENCA - CLOSCAS

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7 8-Població de Catalunya
6 4 8 7 2 2 4- » »
5 1 2 4 3 4- » »
4 8 6 7 5- » »
1 3 7 8- » »
2 7 5- » »
4 5- » »
3-Consonant.
1 3-Per pescar.
8 1 2-Moneda.
6 4 8 1-Població de Catalunya
4 2 7 5 1- » »
1 2 7 2 2 1- » »
6 4 8 6 4 5 1- » »
5 1 5 7 8 8 3 6- » »
5 1 8 8 7 1 2- » »
3 4 8 7 2 2- » »
3 1 8 5 3- » »
4 2 4 6- » »
1 2 2-Vegetal.
8 7-Nota musical
5-Consonant.
3 1-Part de la persona.
8 4 3-Licor.
5 4 8 6-Població de Catalunya

5 1 2 1 5-Població de Catalunya
3 4 2 2 7 6- » »
4 6 4 5 7 2 1- » »
6 1 8 8 1 5 5 1- » »
6 8 7 5 7 6 1-Nom de dona (diminutiu).
3 1 6 1 8 4-Població de Catalunya
3 4 2 2 1- » »
1 2 2 4- » »
5 7 6-Número.
6 7-Planta.
8-Consonant.
2 1-Nota musical.
5 4 2-Astre.
3 4 2 1-Població de Catalunya
2 2 7 8 5- » »
6 7 8 8 1 6-En las casas.
8 4 5 7 2 2 4-Població de Catalunya
6 4 8 6 7 2 2 1- » »

CINTET TORRES BADIELLA.
TRENCA-CAPS

¿No porta camisa?

Formar ab las anteriores lletres lo
nom de tres pobles de Catalunya.
JOAN ROCAVERT.

TARJETA

Antonia Dem - Mellan

Formar ab aquestas lletres, deguda-
ment combinadas, lo nom de una sar-
suela castellana en un acte.

J. M.ª P. nos.

GEROGLIFICH

K

I

VVVV

A

X

t

EMILI SUÑE.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO 595

Logogrifo numérich.—Marcelino.
Tarjeta.—El Santo de la Isidra.
Geroglífich.—Riure, es alegría.